

Anvisning om samprojekt (ur arbets- och näringsministeriets brev 645/023/2009 av 27.2.2009)

6. SAMPROJEKT

6.1. Verkställande av åtgärdsprogrammen för regional konkurrenskraft och sysselsättning

Åtgärdsprogrammen förverkligas i form av projekt. Enligt strukturfondslagen kan det förmedlande organet med strukturfondernas medel finansiera ett projekt där en eller flera stödmottagare verkställer de i åtgärdsprogrammet definierade åtgärderna för att uppnå målsättningarna. Vid verkställandet skall följas de föreskrifter och anvisningar som är tillämpliga på stödsystemet. Denna anvisning presenterar de principer som skall följas i projekt som medfinansieras av ERUF och ESF, när projektet verkställs av flera än en stödmottagare (*samprojekt*).

En stödmottagare i ett samprojekt benämns i denna anvisning delgenomförare. Delgenomförarna väljer en av deltagarna till huvudgenomförare. Delgenomförarna berörs av alla rättigheter och skyldigheter som gäller stödmottagare förutom de åtgärder som berör förvaltningen av projektet som godkänts av finansören. Åtgärderna verkställs av huvudgenomföraren som valts genom sökandenas ömsesidiga avtal och godkänts av det förmedlande organet. Efter att ett positivt finansieringsbeslut har utfärdats blir projektets gemensamma sökande stödmottagare.

I samprojekt är stödmottagarna projektets huvudgenomförare och de delgenomförare som fungerar som gemensamma sökande. Projektets huvudgenomförare sköter projektets administrativa uppgifter och kan verkställa en del av de åtgärder som hör till projektet på egen hand. Dessutom verkställs en del av åtgärderna enligt projektplanen av delgenomförare som fungerar som gemensamma sökande. De åtgärder som godkänts i stödmottagarnas finansieringsbeslut ersätts i efterhand på basis av de förverkligade nettokostnaderna. Huvudgenomföraren fungerar som koordinerande instans och denas uppgifter, rättigheter och ansvar i förhållande till andra stödmottagare baserar sig på stödmottagarnas ömsesidiga avtal. Huvudgenomföraren skall försäkra sig om att delgenomförarna är medvetna om sina förpliktelser (t.ex. åtskiljande av bokföringen och myndigheternas granskningsrätt).

En del av samprojektets åtgärder kan skötas genom köptjänster av tredje part. **I fråga om alla anskaffningar bör man iaktta lagstiftningen om offentlig upphandling.** Produktionsinsatser, produkter eller tjänster som verkställarna själva bidrar med till samprojektet behöver inte konkurrensutsättas till de delar de ingår i ansökan och finansieringsbeslutet och under förutsättning att kostnaderna kan kontrolleras i delgenomförarens officiella bokföring som uppfyller bokföringslagens krav. Myndigheten som beviljar stöd skall överväga att godkänna de i projektplanen inkluderade produkterna och tjänsterna som eget arbete och kan alltid kräva konkurrensutsättning exempelvis för att kontrollera att kostnaderna är rimliga.

Samprojektet har alltid en gemensam kostnadskalkyl som godkänts i finansieringsbeslutet, vars utgifter täcks med finansieringsandelar i enlighet med finansieringsbeslutet. Inte en enda finansieringsandel som beviljats en delgenomförare kan öronmärkas för att användas för vissa kostnader och andelen kan inte insamlas genom att enbart betala vissa kostnader. Finansieringshelheten som överensstämmer med projektplanen skall användas för alla kostnader som uppkommer av verkställande av projektet.

6.2. Kravet på egen finansieringsandel i samprojekt

Enligt huvudregeln skall stödmottagaren själv delta i projektets kostnader med en egen finansieringsandel (6 § statsunderstödslagen och stödsystemspecifika normer, 26 § regionutvecklingslagen). Dessutom bör man följa det som är stadgat om medfinansiering och uppföljning i respektive förvaltningsmyndighetsanvisning och villkoren i brevet om utdelning av medel.

Enligt 6 § i **statsunderstödslagen** (688/2001) som är allmänt tillämplig får statsunderstödet inte täcka det fulla beloppet av totalkostnaderna som orsakats av projektet, om inte något annat följer av skäl som är motiverade och nödvändiga för att målen med beviljandet av statsunderstödet skall uppnås. Ifall stödet i undantagsfall beviljas till 100 % skall finansieringsbeslutet innehålla noggranna och tillräckliga motiveringar. Det beviljade understödet får inte tillsammans med andra offentliga understöd överskrida maximigränsen som stadgats i Europeiska gemenskapens eller Finlands lagstiftning. Dessutom bör man beakta additionalitetsprincipen som framgår av rådets förordning (1083/2006), enligt vilken medlemsstatens offentliga eller jämförbara strukturella utgifter inte får täckas med strukturfondernas finansieringsandel. Om medfinansieringsförhållandena och deras uppföljning har utfärdats en separat förvaltningsmyndighetsanvisning i programmen för kommunal, övrig offentlig och privat finansiering 2007-2013.

För Statens räkenskapsverks och anstalters del bör man observera att anslag enligt omkostnader i statsbudgeten för år 2007 och 2008 inte kan användas som egen finansiering av EU:s strukturfondsprojekt, ifall användningsgrunden inte har antecknats separat. I projekt som förverkligas inom programmen för regional konkurrenskraft och sysselsättning kan av finansiering som ingår i statsbudgeten i huvudsak endast användas moment som ingår i understöd från respektive strukturfond samt statens medfinansiering (t.ex. TA-momenten 32.70.64 och 32.70.65 för år 2008). Avsikten är att finansministeriet i stadsbudgeten för år 2009 skall föreslå att grunderna för användningsområdet för momenten skall ändras så att statens räkenskapsverk skulle kunna använda anslagen för verksamhetsutgifter som en egen finansieringsandel i projekt som medfinansieras av EU.

Enligt 26 § i **regionutvecklingslagen** (602/2002) skall understöd som beviljas av landskapsförbund inte täcka det fulla beloppet av kostnaderna som orsakats av projektet. Förutom EU- och statsunderstöd består projektets finansiering av kommunal finansiering och annat offentligt understöd. Dessutom skall stödmottagaren själv delta i de kostnader som orsakas av projektet, om det inte finns särskilda skäl att avvika från detta. Särskilda skäl som avses i lagen kan bland annat anses vara projekt som lokala aktörer har startat istället för andra stödmottagare på initiativ av huvudgenomföraren i egenskap av förvaltningsenhet, där en separat egen finansieringsandel inte krävs av huvudgenomföraren. Ifall inte alla stödmottagare deltar i kostnaderna med en egen finansieringsandel skall noggranna och tillräckliga motiveringar antecknas i finansieringsbeslutet. Av ovannämnda orsaker kan statens räkenskapsverk och anstalter delta i utvecklingsprojekt enligt regionutvecklingslagen endast i egenskap av huvudgenomförare, vars uteblivna egna finansiering ersätts av andra delgenomförarens insatser för finansiering av projektet. I dylika fall skall man försäkra sig om att de övriga delgenomförarnas sammanlagda egna finansiering är tillräcklig. Den sammanlagda summan egen finansiering som krävs av stödmottagarna bestäms på basis av de målsättningar som uppställts av det förmedlande organet och sättet på vilket projektet genomförs.

Finansieringsinstansen kan besluta att godkänna naturaprestationer som en egen finansieringsandel, dock inte av statens ämbetsverk och endast i begränsad utsträckning av kommunerna (se promemorian om stödberättigande på webbplatsen rakennerahastot.fi). Godkännande av naturaprestationer är exceptionellt och förutsätter att dessa är motiverade med tanke på projektets innehåll och målsättningar.

Egen finansiering bestående av annat än pengar begränsas i 6 § 3 mom. i förordningen om stödberättigande utgifter. Därför kan högst hälften av samprojektets stödmottagares sammanlagda egna finansieringsandel utgöras av naturaprestationer. Regeln begränsar inte mängden naturaprestationer i projektets övriga finansieringsandelar, (kommunfinansiering, övrig offentlig, privat), på annat sätt än att förutsätta att inget understöd kan utbetalas för naturaprestationer. Den egna finansieringsandelen som krävs av stödmottagarna i samprojekt bestäms av finansieringsinstansen inom de ramar som uppställs av stödlagstiftningen. Utredning om privat och övrig offentlig finansiering skall bifogas varje understödsansökan.

6.3. Ansökan om stöd

Sökande i samprojekt skall tydligt presentera en handlingsmodell för samprojektet och parterna skall presentera såväl genomförande- och finansieringsansvar och stödtagarnas ömsesidiga avtalsarrangemang redan i ansökningsskedet (exempelvis i form av ett intentionsavtal). Avtalet som skall bifogas den gemensamma ansökan skall innan finansieringsbeslutet preciseras så att projektets förvaltning kan förverkligas av den som beviljat finansieringen och huvudgenomföraren. Finansieringsbeslutet kan inte fattas innan de nödvändiga avtalsarrangemangen är gjorda.

Stödansökan skall göras skriftligen på en för ändamålet avsedd blankett. Ansökan skall undertecknas av varje delgenomförare. Till ansökan skall bifogas de nödvändiga dokument som krävs för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av understöd samt en projektplan som rör åtgärderna som skall understödjas. Projektplanen behandlas som en bilaga till avtalet mellan samprojektets delgenomförare.

I ansökningsblanketten i strukturfondernas datasystem EURA2007 har inte beaktats att gemensamma sökande behöver skilda underskriftsfält eller uppgifter som utmärker dem för beskattningen. Den ifyllda ansökningsblanketten kan skrivas ut och sökandenas underskrifter skrivas på skilda blanketter. Dessutom bör alla kännetecknen som särskiljer delgenomförarna, såsom FO-nummer, antecknas i systemet. Ansökningen eller ansökningarna som undertecknats av alla delgenomförare levereras i pappersform till finansieringsinstansen. Varje sökande som undertecknar ansökan på någon organisations vägnar skall bevisa att han har rätt att underteckna ansökan (utredning av namnteckningsrätten).

Understöd enligt prövning innehållande villkor som förpliktar stödmottagaren kan inte beviljas genom ett ensidigt förvaltningsbeslut till någon som inte ansökt om det respektive stödet. Därför kan endast organisationer som juridiskt har förbundet sig till projektet godkännas som verkställare av projektet. Detsamma gäller ansökan om ändring av beslutet. Endast vad gäller undertecknande av utbetalningsansökan kan man nöja sig med att stödmottagarna kommit överens om att den gemensamma ansökan undertecknas av den som har den officiella namnteckningsrätten för huvudgenomförarens del.

Dokumenterna lagras som bilagor, (helst i pdf-form), till ansökan i strukturfondernas datasystem EURA2007. Huvudgenomföraren som utnämnts bland delgenomförarna i samansökan antecknas som sökande i datasystemets elektroniska ansökningsblankett.

I terminologin som använts under tidigare programperioder har begreppet kompanjonsprojekt använts som synonym till samprojekt. Under punkt 4.1 i ERUF -ansökningsblanketten ombeds man meddela ifall det är fråga om ett samprojekt. Blanketten saknar tillsvidare ett alternativ för grundmodellen för samprojekt:

”Sökanden genomför projektet delvis på egen hand och för en del av genomförandet svarar en eller flera delgenomförare”. Sökanden skall anvisas att använda det tredje alternativet som är uppräknat i systemet, där även användningen av eventuella köptjänster är omnämnd.

6.4. Finansieringsbeslut

Finansieringsbeslutet bör innehålla tillräckliga uppgifter om användandet av understödet rörande vad stödmottagaren på basis av beslutet är berättigad och förpliktad till. Statsunderstödsbeslutets minimiinnehåll är reglerat i 11 § statsunderstödslagen. Vid fattande av finansieringsbeslut för samprojekt bör myndigheten särskilt försäkra sig om att:

- delgenomförarna deltar redan i projektplanen och ansökan i egenskap av sökande (man bör kontrollera att alla de namnteckningberättigade har undertecknat ansökan), delgenomförarna har slutit ett avtal genom vilket huvudgenomföraren har givits rätt att förvalta projektet för varje delgenomförares räkning (uppgörande av utbetalningsansökan och vidarebefordran av utbetalningar)
- delgenomförarna deltar i finansieringen utan öronmärkta pengar d.v.s. att alla andelar som delgenomförarna betalar till projektet kan användas för att genomföra projektet, på samma sätt som övrig finansiering
- kostnaderna framgår av delgenomförarnas officiella bokföring och projektbokföringen som sammanställts av huvudgenomföraren.
- momsförandet för olika delgenomförare är utrett
- projektbokföringen är ordnad så att de övriga kostnadernas och projektkostnadernas andel av totalkostnaderna kan särskiljas.

Godkännande av moms som en kostnad kan variera i samma projekt och mellan olika delgenomförare. Finansieringsinstansen måste vara medveten om ifall momsen godkänns eller inte när finansieringsbeslutet fattas. I projekt där en del av kostnaderna är momsbelagda och en del inte skall finansieringsbeslutets kompletterande villkor innehålla individualiserade uppgifter per kostnadslag och delgenomförare. I dylika fall kan projektets kostnadskalkyl och utbetalningsansökningar inkludera sammanräknade skattefria och skattebelagda priser som stöds av de krävda uppgifterna per delgenomförare

Stödmottagaren skall organisera och förvara det bokföringsmaterial som rör åtgärderna och övrigt material på det sätt som stadgas i 2 kapitlet 9 och 10 § bokföringslagen och i finansieringsbeslutets villkor. Varje delgenomförares offentliga stöd som lyder under *de minimis*-regeln skall redovisas separat och antecknas i finansieringsbeslutet. Finansieringsbeslutet skall adresseras och delges alla sökanden i samprojektet. Ändring av beslutet förutsätter en ny ansökan och ett nytt beslut som berörs av samma förfaranden som det ursprungliga beslutet.

6.5. Utbetalningsansökan och -beslut

Utbetalningsansökan som skall adresseras till finansieringsinstansen ifylls, undertecknas och inlämnas alltid av huvudgenomföraren för alla delgenomförares räkning. Huvudgenomföraren är förpliktad att sammanslå och samla ihop sin egen och andra delgenomförares officiella bokföring och alla andra verifierande dokument för projektbokföringen. Delgenomförarens kostnader och intäkter antecknas i projektbokföringen som upprätthålls av förvaltaren enligt de verkliga kostnaderna i delgenomförarnas bokföring (nettoprincipen) och för naturaprestationer genom att anteckna t.ex. utfört talkoarbete (bidrag, deltagare, utförda arbetstimmar och värde). Det utförda arbetet och övriga bidrag skall kunna verifieras. Ifall delgenomförarens kostnader antecknas som en post (t.ex. sakkun-

nigtjänster) i bokföringen som upprätthålls av förvaltaren skall kompanjonens bokföringsrapport från huvudboken eller ett dokument uppdelat per post och med samma bevisvärde bifogas utbetalningsansökan. Myndigheten adresserar alltid utbetalningsbeslutet till huvudgenomföraren.

Efter att myndigheten fattat utbetalningsbeslutet skall penningrörelserna mellan huvudgenomföraren och andra genomförare följa den funktionsmodell som fastställts i finansieringsbeslutet (penningöverföring från myndigheten till delgenomföraren via huvudgenomföraren).

Momsens godtagbarhet kan variera mellan olika verkställare av samprojektet. I finansieringsbeslutets villkor skall i dylika fall omnämnas ifall kostnadskalkylen som presenterats i beslutet för någon delgenomförarens del har utförts på annat sätt än genom det alternativ som angetts i ansökan (är/är inte stödberättigande). Sökanden skall få anvisningar om att fylla i ansökan på så sätt att ifall man så hänvisar till momsens stödberättigande för en enda delgenomförarens kostnadslag, skall man i ansökan välja alternativet enligt vilket momsen förblir en slutlig kostnad. Det är också möjligt att stödmottagaren uppvisar en tillräcklig utredning om att momsen slutgiltigt skall betalas av stödmottagaren på det sätt som avses i förordningen om stödberättigande utgifter exempelvis först i samband med den första utbetalningsansökan eller så att den skattemässiga behandlingen förändras under projektets gång. Ändring av momsbehandlingen förutsätter en ändring av finansieringsbeslutet.

6.6. Stödmottagarnas gemensamma ansvar och återkrav

Det förmedlande organet ansvarar för tillsynen och återkrav av medel i projekt som medfinansieras genom strukturfonderna i enlighet med vad som stadgas särskilt för varje beviljat stöd (44 § strukturfondslagen). Ifall det på det beviljade stödet inte tillämpas särskild reglering för det ifrågakvarande förvaltningsområdet, följs stadsunderstödslagen (668/2001) vid beviljande av stöd. I 27 § i nämnda lag stadgas att ifall statsunderstöd har beviljats flera stödmottagare gemensamt, svarar alla mottagare solidariskt för att statsunderstödet återbetalas. Återkravet kan riktas till vilken stödmottagare som helst för hela projektets del eftersom delgenomföraren gentemot det förmedlande organet ansvarar för att stödet används korrekt för sin egen och andra delgenomförarens del.

Delgenomförarna kan inte avtala om att begränsa eller överflytta sitt ansvar i egenskap av stödmottagare till andra delgenomförare för eventuella återkrav av stöd som betalats till projektet. Däremot kan huvudgenomföraren och delgenomförarna genom ett ömsesidigt avtal begränsa vars och ens slutliga ansvar i förhållande till andra stödmottagare (regressrätt). I detta fall kan delgenomföraren av de andra stödmottagarna kräva tillbaka den del som han har varit tvungen att återbetala till finanssären, men som någon annan stödmottagare helt eller delvis ansvarar för på basis av stödmottagarnas ömsesidiga avtal.

6.7. Den s.k. förmedlande organisationen som stödmottagare

Enligt programdokumentet för Fastlandsfinlands ESF-program kan för ESF-finansiering som utbetalas som statsunderstöd ges tillstånd att användas också för finansiering av något annat projekt som stödmottagaren genomför (7 § 2 mom. statsunderstödslagen (688/2001)). I första hand bör man överväga möjligheten att finansiera projekt av små aktörer som sedvanliga ESF-projekt av en verkställare eller som ett samprojekt uppbyggt kring ett gemensamt tema, där varje enskild stödmottagare skulle vara både en medhjälpande organisation och "liten aktör". På det sättet garanterar man det nödvändiga kunnandet om ekonomiförvaltning samtidigt som verkställarens ansvar begränsas till det egna projektet och inget gemensamt ansvar uppstår mellan stödmottagare som genomför liknande projekt.

I huvudsak beviljas alla statsunderstöd och även medfinansierat stöd från strukturfonderna för det projekt som stödmottagaren verkställer. Mottagaren har i detta fall inte ens till vissa delar rätt att överlåta understödet eller verksamheten som understöds vidare. Till exempel i 17 § 3 mom. och 18 § 2 mom. lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (1336/2006) stadgas att understödet beviljas till företag eller en sammanslutning som har förbundit sig att svara för att understödet används för hela projektet.

Det förmedlande organet kan ifall stödsystemets normer det tillåter uppgöra ett finansieringsbeslut för stödmottagaren där vidareöverlåtelse av understödet är tillåtet. Eftersom understödet i strukturfondsprojekt betalas i efterskott på basis av förverkligade stödberättigande kostnader innebär detta förfarande att stödmottagaren (den förmedlande organisationen) ges rätt att överföra genomförandet av projektet (helt eller delvis) vidare till en verkställare som befinner sig utanför det offentlighetsrättsliga rättsförhållande som uppstått mellan finansieringsinstansen och stödmottagaren. I dessa fall är det inte frågan om ett samprojekt såsom tidigare avsetts i denna anvisning. Det förmedlande organet skall förhöra sig om och överväga båda funktionsmodellernas för- och nackdelar vid genomförandet av strukturfondsprojekt och vidarebefordra information om dessa till sökandena som i sina ansökningar meddelar att de tar modellen i bruk när projektet är tänkt att genomföras som ett samarbete mellan olika aktörer.

Modellen med en förmedlande organisation presenteras i 7 § 2 mom. statsunderstödslagen. Enligt stadgandet kan statsunderstöd beviljas mottagaren för dennes egen verksamhet eller eget projekt eller för att användas för att understöda en verksamhet eller ett projekt som genomförs av någon annan än stödmottagaren. Överföringsrätten måste nämnas explicit i finansieringsbeslutets villkor. I annat fall är understödet tänkt att användas av mottagaren själv. Ifall det i understödsbeslutet har getts tillstånd att överföra genomförandet av projektet till tredje parter (nedan "kompanjoner") bör man försäkra sig om att stödmottagaren sluter ett avtal om övervakning av hur understödet används (granskningsrätten omfattar alla verkställares ekonomi och verksamhet) och om villkoren med den som genomför projektet. Avtalet skall vara vederbörligen dokumenterat. Oberoende av avtalet ansvarar stödmottagaren för projektet i sin helhet och för uppfyllandet av alla förpliktelser som hör till stödmottagaren även för kompanjonens verksamhets räkning. Ett privaträttsligt avtal överför inte ens delvis förpliktelser som hör till stödmottagaren till kompanjonen. Därför ligger det i stödmottagarens eget intresse att tillsammans med övriga parter som deltar i verkställandet kontrollera de avtal som uppgörs för beviljande av understöd och de förutsättningar som uppställts för utbetalning och att stödets villkor uppfylls. Den förmedlande organisationen ansvarar alltid i egenskap av stödmottagare för efterlevande av finansieringsbeslutets villkor i förhållande till all den finansiering som beviljats av det stödbeviljande förmedlande organet.

Modellen med en förmedlande organisation kan inte användas för att kringgå lagen om offentlig upphandling (348/2007). Detta innebär bl.a. att stödmottagaren inte kan överföra finansiering till sina kompanjoner med avsikten att prestationen skulle täcka kostnader som framgår av bokföringen och orsakats dem för utförande av åtgärder i enlighet med projektplanen. Stödmottagaren är en förmedlande organisation då när den ovannämnda anskaffningen enligt lagen borde ha konkurrensutsetts. Stödmottagaren kan inte köpa "nettobaserade" tjänster av sina kompanjoner utan alla anskaffningar skall genomföras på vanligt sätt och i enlighet med lagstiftningen om anskaffningar samt normerna om allmänna kostnaders stödberättigande (se statsrådets förordning om stödberättigande utgifter som medfinansieras av strukturfonderna 1079/2007). Alternativet är att förbinda de önskvärda kompanjonerna till projektet med en egen finansieringsandel och genom det gemensamma ansvaret inkludera dem som sökande i projektet och ansvariga verkställare (samprojekt).

Statsunderstödsmyndigheten återbär statsunderstöd som används i strid med reglerna av den som är mottagare enligt statsunderstödsbeslutet. Statsunderstödsmyndigheten kan inte fatta beslutet om återkrav så att en instans till vars verksamhet eller projekt statsunderstödet har överförts åläggs att återbetala understödet till myndigheten utan återkravet riktar sig alltid mot stödmottagaren. En stödmottagare som fungerar som förmedlande organisation kan internt avtala om fördelningen av ansvaret med tanke på en återbäringssituation.